

ความยุติธรรมด้านสภาพภูมิอากาศและสิทธิด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

การประเมินโดยสังเขปเกี่ยวกับการดำเนินการตามข้อเสนอแนะจากกระบวนการ UPR รอบที่ 3

การบริหารจัดการด้านสภาพภูมิอากาศ ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังคงส่งผลกระทบอย่างไม่ได้สัดส่วนต่อชนเผ่าพื้นเมือง ชุมชนที่พึ่งพาป่า ชุมชนชนบท ผู้หญิง และกลุ่มคนชายขอบอื่น ๆ นโยบายป่าไม้และการอนุรักษ์ยังคงจำกัดการใช้ที่ดินตามจารีต และทำให้ชุมชนที่อาศัยมาอย่างยาวนานเสี่ยงต่อการถูกดำเนินคดีอาญา การขับไล่ และการสูญเสียการดำรงชีพ ขณะเดียวกัน การลดก๊าซเรือนกระจกพึ่งพาตลาดคาร์บอน คาร์บอนเครดิต และการปลูกป่าฟื้นฟูมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่มีมาตรการป้องกันที่เพียงพอต่อการถือครองตามจารีตและการให้ความยินยอมที่เป็นอิสระ ล่วงหน้า และได้รับข้อมูลครบถ้วน (FPIC) ในขณะที่ภูมิปัญญาของชนเผ่าพื้นเมืองและวิถีปฏิบัติในการจัดการที่ดินแบบดั้งเดิมยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างเพียงพอในการกำหนดนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

ในการทบทวนรอบที่ 3 ประเทศไทยได้รับข้อเสนอแนะเก้าข้อเกี่ยวกับสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง การบริหารจัดการที่ดินและป่าไม้ และการมีส่วนร่วมของชุมชนในนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศ และรับไว้พิจารณาทั้งหมด ข้อเสนอแนะเหล่านี้รวมถึงการสร้างหลักประกันการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของผู้หญิง เด็ก คนพิการ และชุมชนท้องถิ่นในกรอบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ที่ดินและการจัดการป่าไม้ การรับประกันการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิผลของผู้หญิงและภาคประชาสังคมในการกำหนดนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศ และการบูรณาการแนวทางบนฐานสิทธิเข้ากับการลดก๊าซเรือนกระจกและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ อย่างไรก็ตาม พันธกรณีเหล่านี้ยังไม่ได้มีการเปลี่ยนผ่านและถูกนำไปสู่การคุ้มครองที่เพียงพอในทางปฏิบัติ โดยข้อเสนอแนะสำคัญถูกประเมินว่ายังไม่ได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติเพียงบางส่วน ที่สำคัญ ประเทศไทยไม่ได้รับข้อเสนอแนะใดที่กล่าวถึงมลพิษทางสิ่งแวดล้อมหรือการเข้าถึงการเยียวยาสำหรับชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและนโยบายสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายโดยเฉพาะ ทั้งที่ชุมชนยังคงได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง

REALITIES ON THE GROUND

Challenges | **Case, Facts, and Comments**

ความท้าทายที่ 1: ทางออกปลอมด้านสภาพภูมิอากาศคุกคามสิทธิในที่ดินตามจารีตและชุมชนที่พึ่งพาป่า

ยุทธศาสตร์ด้านสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยพึ่งพาตลาดคาร์บอน อาทิคาร์บอนเครดิต การปลูกป่าฟื้นฟู และกลไกตลาดอื่น ๆ มากขึ้นเรื่อย ๆ แม้มาตรการป้องกันจะเข้มแข็งขึ้นภายใต้กลไกอย่างโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจของประเทศไทยแบบพรีเมียม (Premium T-VER) แต่กรอบที่มีอยู่ก็ยังไม่ตอบข้อกังวลด้านสิทธิมนุษยชนที่อยู่ลึกลงไปอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะการรับรองการถือครองตามจารีตและการให้ความยินยอมที่เป็นอิสระ ล่วงหน้า และได้รับข้อมูลครบถ้วน (FPIC)

พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. 2568 ให้การรับรองสิทธิของชุมชนชาติพันธุ์เกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในระดับหนึ่ง แต่ยังมีช่องว่างสำคัญ พระราชบัญญัติฉบับสุดท้ายตัดคำว่า "ชนเผ่าพื้นเมือง" ออก ไม่รับรองสิทธิร่วมใน FPIC ไม่รับประกันสิทธิในที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติอย่างชัดเจนโดยไม่คำนึงถึงกรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย และไม่แก้ไขข้อขัดแย้งกับกฎหมายป่าไม้และการอนุรักษ์ที่มีอยู่ ช่องว่างเหล่านี้ทำให้สิทธิในที่ดินตามจารีตได้รับการคุ้มครองไม่เพียงพอ เมื่อมาตรการด้านสภาพภูมิอากาศและการอนุรักษ์ที่อิงป่าไม้ขยายตัว

เอกสารสรุปข้อเท็จจริง UPR ฉบับนี้จัดทำโดย **มูลนิธิมนุษยะ, เครือข่ายสตรีชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย (IWNT), สมาคมสตรีชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการพัฒนา (IWAD), เครือข่ายโลกสีเขียว (Green World Network), กลุ่มชาวบ้านซับหวาย, กลุ่มชาวบ้านจังหวัดพิจิตร, ชาวบ้านกะเบอะดิน, มูลนิธิตานะห์ กีตา (Tanah Kita Foundation), เครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากเขื่อนปากมูล, เครือข่ายติดตามเฝ้าระวังโครงการพัฒนาปาตานี (Patani RESOURCE), นกเสรี, เครือข่ายเยาวชนลุ่มน้ำสายบุรี**

สภาพความเป็นจริงในพื้นที่

ความท้าทาย | **กรณี ข้อเท็จจริง และข้อสังเกต**

โครงการชดเชยคาร์บอนอาจอนุญาตให้มีการปล่อยก๊าซต่อไปในที่อื่น ขณะที่ก่อให้เกิดการควบคุมรูปแบบใหม่เหนือที่ดินที่ชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนที่พึ่งพาป่าใช้มาแต่ดั้งเดิม สร้างความเสี่ยงต่อการสูญเสียที่ดิน การบังคับขับไล่ และการถูกกีดกันจากการตัดสินใจ

ความเสี่ยงเหล่านี้ส่งผลร้ายแรงเป็นพิเศษ เพราะมาตรการด้านสภาพภูมิอากาศและการอนุรักษ์ดำเนินอยู่ภายใต้กรอบการบริหารจัดการที่ดินที่ไม่รับรองการถือครองตามจารีตหรือ FPIC อย่างเพียงพอ นโยบายการปลูกป่าฟื้นฟูและการขยายพื้นที่ป่าจึงอาจผลิตซ้ำความขัดแย้งที่มีมายาวนานระหว่างการอ้างสิทธิอนุรักษ์ของรัฐกับชุมชนที่ที่ดินบรรพบุรุษถูกจัดเป็นป่าของรัฐอย่างเป็นทางการ

แหล่งที่มา: แจ็ค เทย์เลอร์ (Jack Taylor) / AFP (15 กุมภาพันธ์ 2564)

ในเดือนพฤศจิกายน 2567 คณะรัฐมนตรีอนุมัติและประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาสองฉบับ ภายใต้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ขณะที่ประเทศไทยดำเนินการตามเป้าหมายระดับชาติในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวเป็นร้อยละ 55 ของประเทศภายในปี 2580 พระราชกฤษฎีกากำหนดแผนงานอนุรักษ์ 20 ปี และโดยทั่วไปจำกัดการใช้ที่ดินของครัวเรือนที่มีสิทธิไว้ที่ 20 ไร่ ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด อย่างไรก็ตาม พระราชกฤษฎีกาไม่ได้แก้ไขข้อเรียกร้องสิทธิในที่ดินตามจารีตของชนเผ่าพื้นเมืองหรือรับประกัน FPIC พระราชกฤษฎีกายังให้อำนาจเจ้าหน้าที่ขับไล่และปรับบุคคลที่ถือว่าฝ่าฝืนกฎโดยไม่มีการกำกับดูแลโดยศาล สำหรับชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนที่พึ่งพาป่าที่การถือครองตามจารีตยังไม่ได้รับการรับรอง การขยายมาตรการด้านสภาพภูมิอากาศและการอนุรักษ์ที่อิงป่าไม้จึงอาจทำให้ความไม่มั่นคงในที่ดินที่มีอยู่แล้วยิ่งลึกขึ้น

ชุมชนกะเหรี่ยงบางกลอยอาศัยอยู่ในป่าแก่งกระจานมานานกว่าหนึ่งศตวรรษก่อนที่จะถูกประกาศเป็นป่าสงวนในปี 2508 และอุทยานแห่งชาติในปี 2524 ตั้งแต่ปี 2539 สมาชิกชุมชนเผชิญการขับไล่ซ้ำแล้วซ้ำเล่าและข้อกล่าวหาว่าบุกรุกป่า รวมถึงการเผาบ้านและยุ้งฉางข้าวในปี 2554 ในปี 2564 ชนเผ่าพื้นเมืองกว่า 100 คนถูกบังคับให้ออกจากที่ดินบรรพบุรุษ และชาวบ้าน 22 คนถูกจับกุมและจำคุกหลังพยายามกลับบ้าน ในเดือนมิถุนายน 2569 มีการแจ้งข้อกล่าวหาทางอาญาใหม่ต่อชาวกะเหรี่ยงสองคนที่กลับไปยังบางกลอยบน/ใจแผ่นดิน ซึ่งตอกย้ำว่าข้อพิพาทเรื่องที่ดินยังไม่ได้รับการแก้ไข และสมาชิกชุมชนยังคงเผชิญการถูกดำเนินคดีอาญาจากการพยายามกลับสู่ที่ดินบรรพบุรุษ

ความท้าทายที่ 2: นโยบายป่าไม้และการอนุรักษ์ยังคงทำให้ชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนที่พึ่งพาป่าเป็นอาชญากรและถูกยึดที่ดิน

กรอบการบริหารจัดการป่าไม้ของประเทศไทยยังคงอนุญาตให้กำหนดที่ดินเป็นเขตป่าหรือเขตอนุรักษ์ โดยไม่รับรองสิทธิในที่ดินตามจารีตอย่างเพียงพอ

นโยบายทวงคืนผืนป่าที่เริ่มในปี 2557 และกฎหมายป่าไม้และการอนุรักษ์ที่ตามมาได้ธำรงระบบที่ชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนที่พึ่งพาป่า ซึ่งการอยู่อาศัยมีมาก่อนการประกาศเขตอนุรักษ์ของรัฐ ก็ยังอาจถูกปฏิบัติเป็นผู้บุกรุกที่ผิดกฎหมาย ตั้งแต่ปี 2557 เจ้าหน้าที่ไทยดำเนิน**คดีบุกรุกป่าทั่วประเทศกว่า 48,000 คดี** ท่ามกลางนโยบายทวงคืนผืนป่า ชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนที่พึ่งพาป่าซึ่งที่ดินบรรพบุรุษทับซ้อนกับพื้นที่ป่าของรัฐยังคงเสี่ยงต่อการถูกดำเนินคดี

แม้รัฐบาลจะขยายกลไกที่อนุญาตให้ชุมชนใช้ที่ดินของรัฐ และดำเนินการเพิ่มผลประโยชน์ของชุมชนจากป่าชุมชน แต่การจัดการเหล่านี้ไม่ได้รับรองกรรมสิทธิ์ตามจารีตและยังอยู่ภายใต้เงื่อนไขของรัฐ พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 ก็เช่นกันที่ไม่ได้รับรองสิทธิในการจัดการตามจารีตอย่างชัดเจน และคงการควบคุมของรัฐเหนือการจัดการป่าชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ

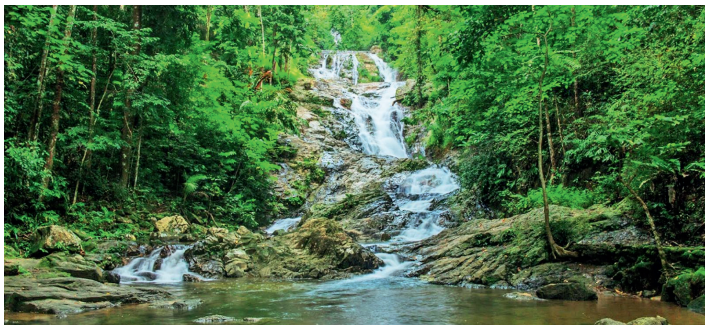
ชาวบ้านซับหวาย (Sab Wai) 14 คน รวมถึงผู้หญิงจากกลุ่มชาติพันธุ์อีสาน 9 คน ถูกดำเนินคดีข้อหาบุกรุกป่า ทั้งที่ใช้ที่ดินมายาวนาน

การสูญเสียการเข้าถึงที่ดินทำกินส่งผลรุนแรงต่อการดำรงชีพ ความมั่นคงทางอาหารและเศรษฐกิจครัวเรือน โดยกระทบผู้หญิงที่รับผิดชอบการผลิตอาหารและการดูแลอย่างไม่ได้สัดส่วน ในเดือนพฤษภาคม 2568 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) พบว่าสิทธิของชาวบ้านถูกละเมิด และเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ชะลอการขับไล่ จัดหาที่ดินทำกิน และแก้ไขกฎระเบียบป่าไม้ที่เลือกปฏิบัติ เมื่อผ่านไปกว่าหนึ่งปี ยังไม่มีการดำเนินการที่มีความหมายเพื่อปฏิบัติตามข้อเสนอแนะเหล่านี้ ทำให้ชาวบ้านยังคงเสี่ยงต่อการถูกขับไล่ หนี้สิน และการสูญเสียการดำรงชีพ

เอกสารสรุปข้อเท็จจริง UPR ฉบับนี้จัดทำโดย **มูลนิธิมนุษยะ, เครือข่ายสตรีชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย (IWNT), สมาคมสตรีชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการพัฒนา (IWAD), เครือข่ายโลกสีเขียว (Green World Network), กลุ่มชาวบ้านซับหวาย, กลุ่มชาวบ้านจังหวัดพิจิตร, ชาวบ้านกะเบอะดิน, มูลนิธิตานะห์ กีตา (Tanah Kita Foundation), เครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากเขื่อนปากมูล, เครือข่ายติดตามเฝ้าระวังโครงการพัฒนาปาตานี (Patani RESOURCE), นกเสรี, เครือข่ายเยาวชนลุ่มน้ำสายบุรี**

สภาพความเป็นจริงในพื้นที่

ความท้าทาย | **กรณี ข้อเท็จจริง และข้อสังเกต**

อุทยานแห่งชาติน้ำตกซีโป จังหวัดนราธิวาส

แหล่งที่มา: เว็บไซต์การท่องเที่ยวนราธิวาส

อุทยานแห่งชาติน้ำตกซีโปที่เสนอจัดตั้งในจังหวัดนราธิวาสเผยช่องว่างด้านสิทธิที่สำคัญในการบริหารจัดการการอนุรักษ์ คือ การประกาศเขตคุ้มครองอาจเดินหน้าไปก่อนที่ข้อเรียกร้องเรื่องที่ดินของชุมชนจะได้รับการแก้ไข และก่อนที่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจะได้รับการปรึกษาหารืออย่างมีความหมาย ในเดือนมิถุนายน 2569 กสม. บันทึกว่าแนวเขตที่เสนอกว่า 38,000 ไร่ทับซ้อนกับพื้นที่เกษตรและที่อยู่อาศัยใน 32 หมู่บ้าน ในเดือนกรกฎาคม ท่ามกลางความกังวลเรื่องข้อมูลที่ไม่เพียงพอและการคุกคามสมาชิกชุมชนที่แสดงข้อกังวลต่อแนวเขตที่เสนอ ผู้มีส่วนได้เสียตกลงเลื่อนการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะที่วางแผนไว้ ทบทวนแนวเขตและแผนที่ร่วมกัน และปรับปรุงการแบ่งปันข้อมูลกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบ สิ่งนี้ทำให้เกิดความกังวลอย่างร้ายแรงว่า การปรึกษาหารือจะมีความหมายอย่างแท้จริงได้หรือไม่ ในขณะที่แนวเขตที่ดินยังเป็นข้อพิพาท และสมาชิกชุมชนที่ท้าทายการประกาศเขตเผชิญการคุกคาม

ความพยายามทางนิติบัญญัติเพื่อเยียวยาการถูกทำให้เป็นอาชญากรในอดีตยังไม่คลี่คลาย ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมคดีที่ดินและป่าไม้ฉบับก่อนตกไปเมื่อมีการยุบสภา และรัฐบาลใหม่ไม่ได้รื้อฟื้นขึ้นมาอีก แม้จะมีร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฉบับใหม่สามฉบับเสนอต่อรัฐสภาแล้วภายในเดือนกรกฎาคม 2569 ชุมชนที่ได้รับผลกระทบก็ยังไม่ได้รับการเยียวยาอย่างมีประสิทธิผล ขณะที่การดำเนินคดีเรื่องที่ดินและป่าไม้ยังดำเนินต่อไป

ความท้าทายที่ 3: นโยบายด้านสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมกีดกันภูมิปัญญาของชนเผ่าพื้นเมืองและวิถีปฏิบัติในการจัดการที่ดินแบบดั้งเดิม

ไร่หมุนเวียนแบบดั้งเดิมที่ชุมชนชนเผ่าพื้นเมืองปฏิบัติสนับสนุนความมั่นคงทางอาหาร และสามารถมีส่วนต่อการจัดการป่าและสภาพภูมิอากาศอย่างยั่งยืน แต่เจ้าหน้าที่ยังคงจำกัดวิถีปฏิบัตินี้ และกล่าวหาว่าเป็นสาเหตุของมลพิษทางอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น ดินถล่ม แม้การเผาในพื้นที่เกษตรจะเป็นเพียงแหล่งมลพิษแหล่งหนึ่ง แต่มาตรการแก้ปัญหา PM2.5 และการคุ้มครองป่ากลับมุ่งเป้าไปที่เกษตรกรรายย่อยและวิถีปฏิบัติแบบดั้งเดิมอย่างไม่ได้สัดส่วน ขณะที่แหล่งกำเนิดจากภาคอุตสาหกรรม พลังงาน และการขนส่งที่กว้างกว่ายังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเพียงพอ

ข้อกังวลเหล่านี้ยังคงเกี่ยวข้องเป็นพิเศษ เมื่อประเทศไทยเร่งลดการเผาในพื้นที่เกษตร ในเดือนมิถุนายน 2569 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระบุพื้นที่กว่า 2.59 ล้านไร่ใน 56 จังหวัดเป็นพื้นที่เป้าหมายของมาตรการลดการเผาในพื้นที่เกษตร ที่สำคัญ แผนไม่ได้อธิบายว่าไร่หมุนเวียนแบบดั้งเดิมและวิถีปฏิบัติในการจัดการไฟของชนเผ่าพื้นเมืองจะถูกแยกออกจากการเผาในพื้นที่เกษตรรูปแบบอื่นอย่างไร หากไม่มีการแยกแยะนี้ การดำเนินการจะเสี่ยงทำให้ข้อจำกัดต่อการดำรงชีพและระบบความรู้ของชนเผ่าพื้นเมืองที่ได้รับผลกระทบอย่างไม่ได้สัดส่วนจากนโยบาย PM2.5 และการคุ้มครองป่าอยู่แล้วเลวร้ายยิ่งขึ้น

แปลงไร่หมุนเวียนที่ชาวกะเหรี่ยงเพิ่งปลูกข้าวและพืชผัก

แหล่งที่มา: Carolyn Cowan / Mongabay (2568)

หลักฐานล่าสุดท้าทายกรอบคิดที่มองวิถีปฏิบัติในการจัดการที่ดินของชนเผ่าพื้นเมืองว่าเป็นสาเหตุของไฟป่าที่ควบคุมไม่ได้และหมอกควัน งานศึกษาเรื่องการจัดการไฟของชนเผ่ากะเหรี่ยงพบว่าวิถีปฏิบัติในการทำแนวกันไฟแบบดั้งเดิมฝังอยู่ในระบบความรู้ของชนเผ่าพื้นเมือง และสามารถช่วยป้องกันไฟป่าที่ควบคุมไม่ได้ โดยเปรียบเทียบวิถีปฏิบัติของชาวกะเหรี่ยงกับการเผาตามกำหนดในอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ งานศึกษานี้เรียกร้องให้ยอมรับความรู้ด้านการจัดการไฟของชนเผ่าพื้นเมืองเป็นส่วนหนึ่งของคำตอบในการบริหารจัดการไฟป่า แทนที่จะมองวิถีปฏิบัติเรื่องไฟของชนเผ่าพื้นเมืองเป็นต้นเหตุของปัญหาเป็นหลัก

ไร่หมุนเวียนยังรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและความมั่นคงทางอาหารด้วย การบันทึกล่าสุดเกี่ยวกับไร่หมุนเวียนของชาวปกาเกอะญอ (Pga K'nyau) ในประเทศไทยพบพืชมากกว่า 50–60 ชนิดในไร่หมุนเวียนบางแห่ง ขณะที่ช่วงพักที่ดินทำให้พืชพรรณและระบบนิเวศฟื้นตัวได้ วิถีปฏิบัติเหล่านี้แสดงคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมของระบบการจัดการที่ดินของชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างเพียงพอในนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศและการอนุรักษ์

ข้อจำกัดต่อการทำเกษตรแบบดั้งเดิมซ้ำเติมด้วยการเข้าถึงทางเลือกที่ใช้ได้จริงอย่างจำกัด ชุมชนบนพื้นที่สูงที่ถูกกล่าวโทษว่าก่อมลพิษทางอากาศมักเผชิญต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น การเข้าถึงเครื่องจักรที่จำกัด และวงจรหนี้สิน ทำให้การเปลี่ยนไปสู่วิถีเกษตรกรรมทางเลือกเป็นไปได้ยาก

เอกสารสรุปข้อเท็จจริง UPR ฉบับนี้จัดทำโดย **มูลนิธิมนุษยะ, เครือข่ายสตรีชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย (IWNT), สมาคมสตรีชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการพัฒนา (IWAD), เครือข่ายโลกสีเขียว (Green World Network), กลุ่มชาวบ้านซับหวาย, กลุ่มชาวบ้านจังหวัดพิจิตร, ชาวบ้านกะเบอะดิน, มูลนิธิตานะห์ กีตา (Tanah Kita Foundation), เครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากเยื่อนปากมูล, เครือข่ายติดตามเฝ้าระวังโครงการพัฒนาปาตานี (Patani RESOURCE), นกเสรี, เครือข่ายเยาวชนลุ่มน้ำสายบุรี**

สภาพความเป็นจริงในพื้นที่

ความท้าทาย | กรณี ข้อเท็จจริง และข้อสังเกต

ความท้าทายที่ 4: การบริหารจัดการด้านสภาพภูมิอากาศและการรับมือภัยพิบัติกีดกันกลุ่มคนชายขอบและผลิตซ้ำความเหลื่อมล้ำ

การบริหารจัดการด้านสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยยังคงเป็นแบบบนลงล่างและไม่ครอบคลุมเพียงพอ มื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2568 คณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการต่อร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งยังคงเป็นเพียงข้อเสนอทางนิติบัญญัติ การจัดทำกฎหมายนี้สร้างโอกาสในการวางหลักประกันการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายและมาตรการป้องกันบนฐานสิทธิสำหรับชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศ

อย่างไรก็ตาม **ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** ไม่ได้รับประกันการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของผู้หญิง ชนเผ่าพื้นเมือง และบุคคล LGBTQIA+ อย่างเพียงพอ หรือวางมาตรการป้องกันบนฐานสิทธิที่ชัดเจนเพียงพอสำหรับชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศ ในภาพกว้างกว่านั้น นโยบายด้านสภาพภูมิอากาศยังคงขาดยุทธศาสตร์ที่ตอบสนองต่อมิติเพศสภาพ ข้อมูลที่จำแนกรายกลุ่ม เครื่องมือเชิงปฏิบัติด้านเพศสภาพและการรวมกลุ่มทางสังคม และการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของชุมชนที่ได้รับผลกระทบ

การรับมือด้านสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเพียงพอ ในช่วงเหตุการณ์หมอกควันข้ามพรมแดนล่าสุด ชุมชนชนบทและชนเผ่าพื้นเมืองไม่ได้รับการเตือนภัยหรือคำแนะนำอย่างเป็นทางการ ขณะที่การรับมือภัยพิบัติขาดการปรึกษาหารือกับชุมชนและกลไกเตือนภัยล่วงหน้าที่เพียงพอ แม้ประเทศไทยกำลังพัฒนาเครื่องมือพยากรณ์ความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศใหม่ แต่ประสิทธิผลของเครื่องมือเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับว่าข้อมูลความเสี่ยงไปถึงชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเข้าถึงได้และทันเวลาหรือไม่ และกลุ่มคนชายขอบถูกรวมไว้ในการวางแผนและการรับมือภัยพิบัติอย่างมีความหมายหรือไม่ ผู้หญิงในชนบทและผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมืองที่มักรับภาระการดูแลแนวหน้าเผชิญภาระที่หนักหนาเป็นพิเศษในช่วงวิกฤตเหล่านี้

ผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมืองเผชิญการถูกกีดกันซ้อนทับจากการบริหารจัดการด้านสภาพภูมิอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ ผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมืองราวร้อยละ 90 อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าคุ้มครองซึ่งกรรมสิทธิ์ที่ดินไม่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย ขณะที่อีกร้อยละ 10 ที่เหลือมักไม่มีสิทธิในที่ดินโดยตรง เพราะโฉนดมักถูกจดทะเบียนในชื่อสมาชิกชายในครัวตามบรรทัดฐานการสืบทอดทางวัฒนธรรม สิ่งนี้ทำให้ผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมืองเสียเปรียบเชิงโครงสร้างในการตัดสินใจที่ส่งผลต่อที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ ทั้งที่พวกเธอมีบทบาทสำคัญในการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ระบบอาหาร และการรักษาภูมิปัญญาดั้งเดิม

บุคคล LGBTQIA+ ยังไม่ได้รับการรวมไว้อย่างเพียงพอในการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศและการรับมือภัยพิบัติ ผู้ที่อาศัยในพื้นที่ชนบทและห่างไกลอาจเข้าถึงบริการของรัฐได้จำกัด ขณะที่ความต้องการเฉพาะของพวกเขามักไม่ปรากฏในแผนรับมือภัยพิบัติ การปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ และการบรรเทาทุกข์ อุปสรรคทางเศรษฐกิจอาจจำกัดการเข้าถึงมาตรการป้องกันในช่วงมลพิษรุนแรงยิ่งขึ้น ขณะที่การไม่มีข้อมูลที่จำแนกรายกลุ่มทำให้ชุมชน LGBTQIA+ มีตัวแทนน้อยในการกำหนดนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศ

ความท้าทายที่ 5: การควบคุมมลพิษที่อ่อนแอและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่กระจัดกระจาย ทำให้ชุมชนและระบบนิเวศเสี่ยงต่อความเสียหาย

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยยังคงกระจัดกระจาย การบังคับใช้อ่อนแอและไม่สม่ำเสมอ และขาดกลไกที่เพียงพอในการป้องกันควบคุม และเยียวยามลพิษร้ายแรง ระบบที่มีอยู่ไม่สามารถป้องกันการปนเปื้อนของอากาศ น้ำ และดินได้อย่างสม่ำเสมอ หรือรับประกันความรับผิดชอบและการฟื้นฟูที่มีประสิทธิผล ทำให้ชุมชนที่ได้รับผลกระทบเสี่ยงต่อสุขภาพ น้ำปลอดภัย ความมั่นคงทางอาหาร การดำรงชีพ และระบบนิเวศ

กรอบกฎหมายอากาศสะอาดแบบบูรณาการที่เสนอของประเทศไทยก็ยังไม่คลี่คลายเช่นกัน ในเดือนกันยายน 2569 สภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของวุฒิสภาต่อ**ร่างพระราชบัญญัติการจัดการอากาศสะอาด** ส่งผลให้มีการตั้งคณะกรรมาธิการร่วมของรัฐสภา 20 คนเพื่อพิจารณาเนื้อหาใหม่ กระบวนการทางนิติบัญญัติที่ยังดำเนินอยู่ทำให้ประเด็นสำคัญเรื่องการป้องกันมลพิษ การเฝ้าติดตาม การมีส่วนร่วมของสาธารณะ และการบังคับใช้ ยังไม่ได้รับการตัดสินในที่สุด

เจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่และสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 1 (เชียงใหม่) เก็บตัวอย่างน้ำจากแม่น้ำกกเพื่อนำไปตรวจวิเคราะห์
ผลการตรวจพบสารหนูและตะกั่วในระดับที่เกินค่ามาตรฐาน

แหล่งที่มา: ภาณุเมศ ตันรักษา (Panumet Tanraksa) / Bangkok Post (พฤษภาคม 2568)

พรุลานควายสะท้อนการบริหารจัดการระบบนิเวศที่กระจัดกระจายและไม่สอดคล้องกัน พื้นที่ชุ่มน้ำแห่งนี้ครอบคลุมกว่า 15,000 ไร่ และเป็นถิ่นอาศัยของสิ่งมีชีวิตที่บันทึกไว้อย่างน้อย 330 ชนิด และได้รับการยอมรับในความสำคัญทางระบบนิเวศ แต่ในปี 2566 กรมทรัพยากรน้ำดำเนินการขุดขนาดใหญ่ แม้จะมีการคัดค้านอย่างต่อเนื่องจากชุมชนที่ได้รับผลกระทบ นักวิชาการ ภาคประชาสังคม และคณะกรรมาธิการตรวจสอบของรัฐสภา งานดังกล่าวรบกวนพื้นที่ชุ่มน้ำความหลากหลายทางชีวภาพ และการไหลของน้ำตามธรรมชาติ และกระทบการดำรงชีพที่พึ่งพาการเลี้ยงควาย เกษตรกรรม และประมงขนาดเล็ก ชุมชนยังรายงานว่าเข้าถึงข้อมูลไม่เพียงพอและถูกกีดกันจากการตัดสินใจ ในเดือนมีนาคม 2569 ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ประกาศแผนผลักดันให้พรุลานควายเป็นพื้นที่แรมซาร์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในพื้นที่โดยรอบ ความแตกต่างระหว่างการยอมรับความสำคัญทางระบบนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำนี้ในภายหลังกับการขุดก่อนหน้านี้ ตอกย้ำความล้มเหลวของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเชิงป้องกัน

วิกฤตมลพิษแม่น้ำกกเผยช่องว่างอย่างต่อเนื่องในการควบคุมมลพิษข้ามพรมแดน ในเดือนเมษายน 2569 กลไกขั้นตอนพิเศษของสหประชาชาติแสดงความกังวลต่อข้อกล่าวหาผลกระทบข้ามพรมแดนด้านสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงและต่อเนื่องจากการปนเปื้อนที่เกี่ยวข้องกับการทำเหมืองในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง รวมถึงภัยคุกคามต่อน้ำ อาหาร สุขภาพ การดำรงชีพ และระบบนิเวศ การตรวจวัดของกรมควบคุมมลพิษในเดือนพฤษภาคม 2569 พบสารหนูเกินมาตรฐานคุณภาพตะกอนดินที่คุ้มครองสิ่งมีชีวิตหน้าดินในสามจุดของแม่น้ำกก และอีกหนึ่งจุดตรวจวัดเกินระดับที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบเชิงลบอย่างรุนแรงต่อสิ่งมีชีวิตหน้าดิน ภายในเดือนสิงหาคม 2569 เจ้าหน้าที่ไทยและพันธมิตรระหว่างประเทศได้นำระบบกำจัดสารหนูระดับนำร่องและระดับชุมชนมาใช้ เพื่อปรับปรุงการเข้าถึงน้ำที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น มาตรการเหล่านี้แก้ไขความเสี่ยงจากการสัมผัสในทันที แต่การป้องกันความเสียหายที่เกิดซ้ำยังต้องอาศัยการควบคุมที่ต้นทางอย่างมีประสิทธิผล การประสานงานข้ามพรมแดน และการเข้าถึงการเยียวยาสำหรับชุมชนที่ได้รับผลกระทบด้วย

เอกสารสรุปข้อเท็จจริง UPR ฉบับนี้จัดทำโดย **มูลนิธิมนุษยะ, เครือข่ายสตรีชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย (IWNT), สมาคมสตรีชนเผ่าพื้นเมืองเพื่อการพัฒนา (IWAD), เครือข่ายโลกสีเขียว (Green World Network), กลุ่มชาวบ้านซับหวาย, กลุ่มชาวบ้านจังหวัดพิจิตร, ชาวบ้านกะเบอะดิน, มูลนิธิตานะห์ กีตา (Tanah Kita Foundation), เครือข่ายประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากเขื่อนปากมูล, เครือข่ายติดตามเฝ้าระวังโครงการพัฒนาปาตานี (Patani RESOURCE), นกเสรี, เครือข่ายเยาวชนลุ่มน้ำสายบุรี**

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทย

1. ต่อความท้าทายที่ 1: ทางออกปลอมด้านสภาพภูมิอากาศคุกคามสิทธิในที่ดินตามจารีตและชุมชนที่พึ่งพาป่า

1.1	ตามข้อสังเกตเชิงสรุปของ CEDAW (2568) คุ้มครองการเข้าถึงและการถือครองร่วมของผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมืองเหนือที่ดินตามจารีตของพวกเธอ คุ้มครองพวกเธอจากการถูกขับไล่ และใช้นโยบายที่กำหนดให้มีการแบ่งปันทรัพยากร การชดเชย และการเยียวยาที่เพียงพอแก่ผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมืองในภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบเชิงลบจากโครงการลงทุนและการอนุรักษ์ธรรมชาติ
1.2	ตามข้อสังเกตเชิงสรุปของ CEDAW (2568) รับประกันการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมืองในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ที่ดินตามจารีตของชนเผ่าพื้นเมือง และจัดตั้งกลไกการปรึกษาหารือที่มีประสิทธิผลเพื่อให้ได้รับความยินยอมที่เป็นอิสระ ล่วงหน้า และได้รับข้อมูลครบถ้วนจากผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมือง
1.3	กำหนดให้โครงการคาร์บอนเครดิตและการปลูกป่าฟื้นฟู รวมถึงโครงการที่ขึ้นทะเบียนภายใต้โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจของประเทศไทย (T-VER) ต้องรับรองสิทธิในที่ดินตามจารีตของชนเผ่าพื้นเมือง และได้รับความยินยอมที่เป็นอิสระ ล่วงหน้า และได้รับข้อมูลครบถ้วนจากพวกเขาก่อนได้รับอนุมัติ รับประกันการเปิดเผยเงื่อนไขโครงการต่อสาธารณะ การแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม และการเยียวยาที่เข้าถึงได้ในกรณีที่โครงการจำกัดการเข้าถึงที่ดินหรือทรัพยากร

2. ต่อความท้าทายที่ 2: นโยบายป่าไม้และการอนุรักษ์ยังคงทำให้ชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนที่พึ่งพาป่าเป็นอาชญากรและถูกยึดที่ดิน

2.1	ปฏิบัติตามข้อสังเกตเชิงสรุปของ CERD (2565) รับประกันว่าชนเผ่าพื้นเมืองได้รับการคุ้มครองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการยึดครองหรือใช้ที่ดินและดินแดนของตนโดยผิดกฎหมาย หรือการใช้ทรัพยากรของตนโดยผิดกฎหมาย รวมถึงโดยบุคคลที่สาม และรับประกันการคุ้มครองจากการบังคับขับไล่ออกจากที่ดินและดินแดนของตน
2.2	ปฏิบัติตามข้อสังเกตเชิงสรุปของ CERD (2565) รับประกันว่าชนเผ่าพื้นเมืองและสิทธิของพวกเขาได้รับการรับรองทางกฎหมายตามปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง (UNDRIP) และให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยชนเผ่าพื้นเมืองและชนเผ่า ค.ศ. 1989 (ฉบับที่ 169) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ
2.3	ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ UPR รอบที่ 3 ของอินโดนีเซีย (2564) เพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ที่ดินและการจัดการป่าไม้ รวมถึงโดยการรับรองบทบาทของชุมชนท้องถิ่นในวาระการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศระดับโลก
2.4	ระงับการดำเนินคดีบุกรุกป่าและการขับไล่ที่เกิดจากการใช้ที่ดินบรรพบุรุษตามจารีตของชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนที่พึ่งพาป่า ทบทวนคดีที่ได้รับผลกระทบโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม และถอนข้อกล่าวหาในกรณีที่การอยู่อาศัยหรือการใช้ที่ดินตามจารีตมีมาก่อนการประกาศเขตคุ้มครอง
2.5	ผลักดันกฎหมายนิรโทษกรรมที่ดินและป่าไม้ที่คุ้มครองสิทธิ เพื่อแก้ไขการดำเนินคดีที่ไม่เป็นธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับนโยบายทวงคืนผืนป่า พ.ศ. 2557 กำหนดเกณฑ์ความมีสิทธิที่โปร่งใส คืนสิทธิแก่ชุมชนที่ได้รับผลกระทบ และไม่ให้การคุ้มครองของกฎหมายนี้ครอบคลุมการยึดที่ดินโดยภาคธุรกิจ

สำหรับข้อมูล หลักฐาน และสถิติเพิ่มเติม โปรดดูรายการอ้างอิง และ/หรือติดต่อ:
เอมิลี ปาลามี ประดิชิต (Emilie Palamy Pradichit) มูลนิธิมนุษยะ (Manushya Foundation) อีเมล: emilie@manushyafoundation.org

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทย

3. ต่อความท้าทายที่ 3: นโยบายด้านสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมกีดกันภูมิปัญญาของชนเผ่าพื้นเมืองและวิถีปฏิบัติในการจัดการที่ดินแบบดั้งเดิม

3.1 ปฏิบัติตามข้อสังเกตเชิงสรุปของ CERD (2565) รับประกันการขจัดอคติและภาพเหมารวมเชิงลบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มชาติพันธุ์และศาสนา และชนเผ่าพื้นเมือง

3.2 นโยบายสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ต้องยอมรับและคุ้มครองทางกฎหมายต่อบทบาทดั้งเดิมของผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมืองและผู้หญิงกลุ่มชาติพันธุ์ ในฐานะผู้ดูแลที่ดิน ผู้ดูแลครอบครัว และผู้ถือภูมิปัญญาดั้งเดิม ในนโยบายสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ รับรองสิทธิในที่ดินตามจารีตของพวกเธอ และสนับสนุนความริเริ่มด้านการอนุรักษ์ที่นำโดยชุมชนของพวกเธอ ความผูกพันอันหยั่งลึกของพวกเธอกับที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติควรได้รับการยืนยันผ่านกรอบการถือครองที่ดินบนฐานสิทธิและรูปแบบการอนุรักษ์ที่นำโดยชุมชน

3.3 รับรองและคุ้มครองไร่หมุนเวียนแบบดั้งเดิมและวิถีปฏิบัติในการใช้ที่ดินของชนเผ่าพื้นเมืองเป็นระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนทางกฎหมาย และห้ามนโยบายที่ทำให้วิถีปฏิบัติเหล่านี้เป็นความผิดอาญาหรือจำกัดวิถีปฏิบัติเหล่านี้โดยไม่มีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์และการปรึกษาหารืออย่างมีความหมาย

4. ต่อความท้าทายที่ 4: การบริหารจัดการด้านสภาพภูมิอากาศและการรับมือภัยพิบัติกีดกันกลุ่มคนชายขอบและผลิตซ้ำความเหลื่อมล้ำ

4.1 ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ UPR รอบที่ 3 ของไซปรัส (2564) บูรณาการแนวทางบนฐานสิทธิเข้ากับนโยบายการลดก๊าซเรือนกระจกและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ โดยรับประกันการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของชนเผ่าพื้นเมืองและชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ใช้มาตรการที่ตอบสนองต่อมิติเพศสภาพ และจัดให้มีระบบเตือนภัยล่วงหน้าและข้อมูลสุขภาพที่เข้าถึงได้สำหรับประชากรกลุ่มเสี่ยง

4.2 ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ UPR รอบที่ 3 ของอินโดนีเซีย (2564) รับประกันว่านโยบายระดับชาติทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ป่าไม้ ที่ดิน และทรัพยากรธรรมชาติ สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศอย่างเต็มที่ ตั้งอยู่บนหลักการไม่เลือกปฏิบัติและการมีส่วนร่วม และใช้มุมมองด้านเพศสภาพพร้อมมาตรการป้องกันเฉพาะสำหรับผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ และชนบท

4.3 ต่อยอดข้อเสนอแนะ UPR ของฟิจิ มัลดีฟส์ และคอสตาริกา (2564) รับประกันการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิผลของผู้หญิงในชนบท รวมถึงผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมืองและกลุ่มชาติพันธุ์ และบุคคล LGBTQIA+ ในการกำหนดและดำเนินนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการรับมือและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และรับประกันว่านโยบายและแผนดังกล่าวรวมมุมมองด้านเพศสภาพอย่างชัดแจ้งและคำนึงถึงความต้องการเฉพาะของพวกเขา

4.4 ปฏิบัติตามข้อสังเกตเชิงสรุปของ CEDAW (2568) รับประกันการบูรณาการมุมมองด้านเพศสภาพเข้ากับกฎหมาย นโยบาย และโครงการระดับชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

SCAN HERE

สแกนเพื่ออ่าน
รายงานร่วมภาคประชาสังคมต่อกระบวนการ UPR ว่าด้วยความยุติธรรมด้านสภาพภูมิอากาศ

สำหรับข้อมูล หลักฐาน และสถิติเพิ่มเติม โปรดดูรายการอ้างอิง และ/หรือติดต่อ:
เอมิลี ปาลามี ประดิชิต (Emilie Palamy Pradichit) มูลนิธิมนุษยะ (Manushya Foundation) อีเมล: emilie@manushyafoundation.org

ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทย

5. ต่อความท้าทายที่ 5: การควบคุมมลพิษที่อ่อนแอและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่กระจัดกระจาย ทำให้ชุมชนและระบบนิเวศเสี่ยงต่อความเสียหาย

5.1 โครงการพัฒนาทุกโครงการต้องมีการประเมินผลกระทบที่ตอบสนองต่อมิติเพศสภาพ และเมื่อเกี่ยวข้อง ต้องอ่อนไหวต่อชนเผ่าพื้นเมือง การประเมินเหล่านี้ควรมีผลผูกพันตามกฎหมาย และระบุความเสี่ยง เช่น การถูกบังคับให้ย้ายถิ่น การสูญเสียการดำรงชีพ ความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ และการถูกกีดกันจากการตัดสินใจ

5.2 เสริมสร้างและบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมและมาตรการกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิผล เพื่อป้องกัน เฝ้าติดตาม และควบคุมมลพิษทางอากาศ น้ำ และดินที่ต้นทาง รับประกันการเฝ้าติดตามที่โปร่งใสและการเข้าถึงข้อมูลสิ่งแวดล้อมของสาธารณะ และจัดให้มีการฟื้นฟูอย่างทันท่วงทีสำหรับชุมชนและระบบนิเวศที่ได้รับผลกระทบ

5.3 เสริมสร้างความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดนเพื่อระบุและควบคุมมลพิษที่ต้นทาง รับประกันการแบ่งปันข้อมูลการเฝ้าติดตามและข้อมูลความเสี่ยงอย่างทันท่วงที และรับประกันว่าชุมชนที่ได้รับผลกระทบเข้าถึงการเยียวยาที่มีประสิทธิผลและค่าชดเชยที่เพียงพอ

5.4 พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการจัดการอากาศสะอาดให้แล้วเสร็จ และตรากฎหมายที่มีมาตรการบังคับใช้ได้เพื่อควบคุมมลพิษที่ต้นทาง การเข้าถึงข้อมูลการปล่อยมลพิษของสาธารณะ การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของชุมชนที่ได้รับผลกระทบ และการเยียวยาที่มีประสิทธิผล

5.5 ยุติการขุดที่พรุลานควายต่อไปจนกว่าจะมีการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการดำรงชีพอย่างเป็นอิสระ โดยดำเนินการร่วมกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบ เยียวยาความเสียหายจากการขุดในปี 2566 และรับประกันว่าการประกาศเป็นพื้นที่แรมซาร์ใด ๆ ที่เสนอจะคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำและการดำรงชีพตามจารีตของชุมชน ผ่านการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของพวกเขา

SCAN HERE

สแกนเพื่ออ่าน
รายงานร่วมภาคประชาสังคมต่อกระบวนการ UPR ว่าด้วยความยุติธรรมด้านสภาพภูมิอากาศ

สำหรับข้อมูล หลักฐาน และสถิติเพิ่มเติม โปรดดูรายการอ้างอิง และ/หรือติดต่อ:
เอมิลี ปาลามี ประดิชิต (Emilie Palamy Pradichit) มูลนิธิมนุษยะ (Manushya Foundation) อีเมล: emilie@manushyafoundation.org

บันทึกเพิ่มเติม